

Posudek na rigorózní práci Olgy Sklenářové *Nové možnosti projektového vyučování ve výtvarné výchově*.

O. Sklenářová si ke své práci vybrala téma projektového vyučování v aplikaci na výtvarnou výchovu. Není náhodou, že v titulu se objevuje zmínka o „nových možnostech“, protože metoda projektů má ve vyučování zhruba stoletou tradici a také ve výtvarné výchově se uplatňuje mnoho desítek let. Její nová aktualizace zhruba od 90tých let 20. stol. je spjatá s metodikou tzv. „řad“ a vedla k hlubšímu uchopení výtvarné problematiky ve vyučování. To všechno je potvrzením, že téma rigorózní práce je aktuální a potřebné.

Autorka přistoupila ke svému tématu v širokém záběru z pohledu školy jako instituce. Zjednává si porozumění pro projektový přístup v kontextu reformních snah a odtud pohlíží na projekty ve výtvarné výchově. Šíře záběru jí umožňuje zachovávat nadhled a nesklouznout do nadměrných detailů, v nichž by přestával být patrný celek. Na druhé straně tento obecnější pohled hrozí určitým nebezpečím zkratk nebo mělčích soudů. To se v práci O. Sklenářové naštěstí neprojevuje jako chyby, ale spíše v podobě příliš brzkého opouštění důležitých témat anebo v oslabení jejich vzájemné návaznosti.

Jako příklad mou uvést kapitolu o školské reformě (s. 22 – 23), v níž slibně započatý odstavec o proměně vzdělávacích principů a cílů (s. 23 dole) končí dříve, než jej autorka stačila zasadit do souvislostí svého hlavního zájmu – projektů ve výtvarné výchově. Je to škoda, protože právě zde by jistě našla řadu argumentů pro podporu projektové metody ve výtvarné výchově. Na druhé straně je nutné zdůraznit, že tyto argumenty jsou v plně uspokojivé podobě obsaženy v celé čtvrté a páté části rigorózní práce, např. ve skvělém projektu k Dantově Božské komedii (s. 89 – 108), kde děti zjevně dospívaly ke skutečnému porozumění tomuto recipientsky náročnému renesančnímu dílu prostřednictvím vlastních tvůrčích činností. Stačilo by tedy tyto vzájemné souvislosti připomenout.

Za nejsilnější stránku celé práce pokládám její výtvarně didaktickou rovinu, která jednak vypovídá o specifické pedagogické erudici autorky, jednak o její schopnosti operacionalizovat odborné výtvarné obsahy. Z mého pohledu mohly však být didaktické poznatky soustavněji opřeny o klíčové pojmy (výtvarné koncepty), což by také autorce umožnilo je systematictěji zpracovat. Jde mi o to, že mnoho výborných výtvarně didaktických postřehů je v textu do jisté míry roztroušeno, a tak svým způsobem argumentačně oslabeno, protože jednotlivé poznatky nemají obecnější pojmové zastřešení.

Např. vztah mezi obsahem a formou při zachovaném základním významu, jak to autorka popisuje na výtvarném tématu „Stromy, jako lidi“ (s. 113 – 121). Cenné didaktické postřehy o vzájemném propojování obsahu s formou (např. „strom v různých přírodních podmínkách“, s. 118) se zde v principu shodují i s jinými místy práce (např. na s. 94 linoryt Násilník, kde výběr formálních prostředků podporuje obsah), aniž autorka nabízí společný termín (koncept), který by tuto souvislost umožnil podchytit a co nejlépe využít.

Uvedené připomínky však v žádném případě nepokládám za překážku k tomu, aby rigorózní práce Olgy Sklenářové pod názvem *Nové možnosti projektového vyučování ve výtvarné výchově* byla postoupena k obhajobě. Naopak, v celkové solidnosti jejího zpracování i v nepochybné autorské invenci, kterou lze z práce interpretovat, spatřuji dobré východisko k předpokladu, že obhajoba bude úspěšná. Z toho důvodu oponovanou rigorózní plně doporučuji k obhajobě.

Doc. PaedDr. Jan Slavík, CSc.

V Praze dne 22. ledna 2006